

Ribe Amt
Vandmiljøkontoret
Sorsigvej 35
6760 Ribe

Dispensation efter naturbeskyttelsesloven til gennemførelse af EU/LIFE projekt 'Genopretning af Varde å'

Ribe Amt har den 18. august 2006 fremlagt projektforslag samt forslag til Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 med tilhørende VVM-redegørelse vedrørende genopretning af Varde Å til offentlig høring frem til den 16. oktober 2006. Projektet omfatter Varde Å på strækningen fra Ansager Stemmeværk til afløbet fra Karlsgårde Sø samt strækningen af Ansager Kanal fra Ansager Stemmeværk til Holme Å's sydlige ådalskant. Ribe Amts Vandmiljøkontor har på denne baggrund ansøgt om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16.

Det påtænkte naturgenopretningsprojekt omfatter følgende hovedelementer:

- Ansager Stemmeværk nedlægges og ombygges til stryg.
- Den vandmængde, der i dag ledes til Ansager Kanal ved Ansager Stemmeværk, ledes fremover til Varde Å.
- Varde Å graves bredere på strækningen mellem Ansager Stemmeværk og afløbet nedstrøms Karlsgårde Sø.
- Varde Å gensnoes mellem Hessel og Nørholm.
- Stemmeværket ved Sig Fiskeri fjernes.
- Der etableres 8 fiskepassable gydestryg og opvækstområder for Snæbel, på den genoprettede å-strækning.
- Ved Nørholm Gods retableres en gammel møllekanal og en del af en tidligere voldgrav.
- Eksisterende gangbroer retableres. Vejbroen, der fører Hesseldalvej over Varde Å, nedbrydes og der etableres en ny bro over åen på dens nye placering.
- Der etableres et sandfang i Varde Å på den nederste del af projektstrækningen.
- Overskudsjorden placeres i Ansager Kanal og i miljøgodkendt depot.
- Strækninger af den nuværende Varde Å, der efter gensnoingen ikke bliver en del af den nye å, retableres.

Med henblik på bevarelse og beskyttelse af den sjældne plante Flodklaseskærm flyttes eksemplarer af planten fra projektområdet til refugier i Grindsted Å.

For en detaljeret gennemgang af projektet henvises til det offentligt fremlagte materiale, som kan ses på amtets hjemmeside. I forhold til projektforslaget er der i forbindelse med amtsrådets behandling af det fremlagte materiale, samt indkomne bemærkninger m.v., vedtaget følgende ændringer af projektet:

- En planlagt gangbro ved Ansager Stemmeværk ændres til en ridebro.
- Ved de i projektforslaget indeholdte åslynger 26, 27 og 28 ændres å-forløbet således, at det fremtidige forløb bliver identisk med forløbet før regulering i 1950'erne.
- Der skal ved Nørholm i størst muligt omfang tilstræbes en vandfordeling mellem hoved- og biløb på 75/25 % i hovedløbets favør, idet aflejringer indenfor hovedløbets gamle, faste brinker oprensnes, og idet hoved- og biløb samlet gives dimensioner, der sikrer mod oversvømmelse ved Nørholm Gods.
- Der etableres efter nærmere forhandling med berørte lodsejere 3.000 m² raste- og overvintningslokaliteter (vandhuller) for padder. Vandhullerne etableres ved hel eller delvis undladelse af opfyldning af aflagte åstrækninger, som efter åens gensoning ikke længere skal være en del af det fremtidige åløb,
- Med henblik på sikring af drænudløb til den kanalgrøft, der etableres i den opfyldte Ansager Kanal, fastlægges kanalgrøftens bundkote således, at alle dræntilløb får frit udløb.

Amtets afgørelse

Ribe Amt giver hermed dispensation til at gennemføre projektet på følgende vilkår:

1. Projektet skal udføres som beskrevet i projektforslaget med ovennævnte ændringer under størst mulig hensyntagen til natur- og landskabsværdierne i området. Ved kørsel på fugtige arealer skal der benyttes madrasser i nødvendigt omfang for at undgå spor i enge, moser og heder.
2. Aflagte åstrækninger, der støder op til § 3 registrerede arealer skal udlægges til natur efter opfyldning. Arealerne må ikke tilsås, men skal efterlades til naturlig tilgroning.
3. Der skal etableres et antal småsøer med et samlet areal på minimum 3.000 m². Søerne skal anlægges med et varieret forløb. Søerne skal anlægges med jævnt skrånende bund og bredder. Hældningen må ikke være stejlere end 1:5. Dette vilkår gælder kun for nydannede bredder. Der må ikke laves forbindelse mellem søer og vandløb, heller ikke via dræn. Der må ikke udsættes fisk eller ænder. Der må heller ikke opstilles andehuse, fasangårde eller nogen form for hegn bortset fra kreaturhegn. Der må ikke udlægges foder i eller ved søerne eller i eng- og moseområdet. Søerne må heller ikke kalkes eller lignende.
4. Der må ikke beplantes med buske eller træer i området.
5. Voksestederne med Flodklaseskærm op og nedstrøms Stokkebro skal friholdes for gravearbejder.

Disse vilkår er stillet for at sikre, at projektområdet kan bevare sine landskabelige værdier og blive et godt levested for planter og dyr, samt for at sikre naturværdierne i området.

Begrundelse

Ribe Amt har truffet afgørelsen på baggrund af følgende oplysninger og vurdering: Projektet er et led i bevarelsen af den sjældne laksefisk Snæbel, der er truet af udryddelse på verdensplan. Projektet vurderes samtidig at forbedre forholdene for en række andre dyre- og plantearter, samt forøge de landskabelige værdier omkring Varde Å. (Se projektforslaget og VVM-redegørelse). Projektområdet er delvist beliggende i EF-habitatområde nr. 77.

EF-habitatområde nr. 77

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområde nr. 77, Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde består af følgende naturtyper og arter:

EF-Habitatområde nr. 77, Nørholm Hede, Nørholm Skov og Varde Å øst for Varde. Udpegningsgrundlag:

Flodperlemusling
Havlampret
Bæklampret
Flodlampret
Laks
*Snæbel
Odder
Indlandsklitter med lyng og visse
Indlandsklitter med lyng og revling
Indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene
Vandløb med vandplanter
Våde dværgbusksamfund med klokkel yng
Tørre dværgbusksamfund (heder)
Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
Tidvis våd eng på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
Plantesamfund med næbfrø, soldug eller ulvefod på vådt sand eller blottet tørv
Rigkær
Bøgeskov på morbund uden kristtorn
Bøgeskov på muldbund
Stilkegeskov og krat på mager sur bund
*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

*prioriterede arter og naturtyper

En række dyre- og plantearter er strengt beskyttede i henhold til EF-habitatdirektivets bilag IV. Disse arter er sjældne og for dyrene gælder, at de ikke må fanges, dræbes, forstyrres eller få ødelagt deres levesteder. En lignende beskyttelse gælder for en række plantearter, som ikke må plukkes, graves op eller på anden måde ødelægges.

I henhold til habitatdirektivets artikel 12 må der ikke gives tilladelse til aktiviteter, der kan beskadige eller ødelægge bilag IV-arters yngle- og rastemuligheder. Listen over bilag IV-arter omfatter en lang række arter, hvoraf hovedparten ikke forventes at forekomme i nærheden af området ved Nørholm Gods. For en række arters vedkommende har amtet intet kendskab til arternes udbredelse i området, det gælder f.eks. markfirben og alle arter af småflagermus. For følgende arter har amtet oplysninger, der sandsynliggør, at arterne kan forekomme i nærområdet: Der er registreret odder i området og arten må formodes at forekomme langs vandløb og i forbindelse med de berørte § 3-beskyttede arealer. Derudover er spidssnudet frø almindeligt forekommende i hele amtet og arten findes formodentlig i tilknytning til de be-

rørte § 3-områder. Grøn kølleguldsmed er tidligere registreret på lokaliteter i Varde Å-systemet bl.a. ved Nørholm, men den er dog ikke fundet i forbindelse med NOVANA-overvågningen i 2004. Endelig findes snæblen i Varde Å-systemet og i Vadehavet. Der er nærmere redegjort for påvirkningerne af arter og naturtyper der indgår i udpegningsgrundlaget i VVM-redegørelsen.

I forbindelse med projektet er der fundet enkelte bevoksninger af den rødlistede plante Flodklaseskærm (*Oenanthe fluviatilis*). Rødlisten klassificerer flodklaseskærm som sjælden. Flodklaseskærm kendes nu kun fra Skjern Å systemet og Storå foruden forekomsten i Varde å. Den er tidligere angivet fra Varde Å, men var formodet uddød indtil nu. På verdensplan er Flodklaseskærm i tilbagegang. Dens kendte forekomster i Tyskland, Frankrig og England er borte; og planten findes nu kun i få vandløb i Danmark og Irland. Danmark besidder dermed en væsentlig del af Verdens samlede bestande af Flodklaseskærm, hvorfor Gullisten indplacerer den som en art landet har et internationalt ansvar for. Arten forsøges skånet ved at undgå gravearbejde nær plantens voksesteder ved Stokkebro og ved forsøgsvis flytning af planter fra områder der tildækkes, til refugier i Grindsted å umiddelbart opstrøms projektområdet.

Samlet vurderes projektet at medføre en forbedring for udpegningsgrundlaget for habitatområdet.

Klagebestemmelser

Dispensationen efter lov om naturbeskyttelse kan påklages til Naturklagenævnet af

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af de ejendomme, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra den 22. november, hvor afgørelsen bliver annonceret i Jyske Vestkysten. Sidste klagefrist er således den 20. december 2006.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Nævnet vil efter modtagelsen af klagen sende en opkrævning på gebyret. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside (www.nkn.dk). Gebyret tilbagebetales, hvis den, der klager, får helt eller delvis medhold i klagen.

En eventuel klage skal være skriftlig. Den skal stiles til Naturklagenævnet og sendes til Ribe Amt, Amtsgården, Sorsigvej 35, 6760 Ribe eller på e-mail til afd-natur@ribeamt.dk. Amtet sender klagen videre til Naturklagenævnet sammen med det materiale der er indgået i sagens behandling.

Hvis afgørelsen ønskes prøvet ved en domstol, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er bekendtgjort af amtet eller - i forbindelse med klage - af Naturklagenævnet.

Dispensationens baggrund og gyldighed

Dispensationen er givet efter § 65, stk. 2 og 3, jf. § 16, stk. 1 og § 3, stk. 1 og 2 i lov om naturbeskyttelse, lovbekendtgørelse nr. 884 af 18. august 2004. Dispensationen er gyldig, når eventuelle klager over Tillæg nr. 1 til Regionplan 2016 er behandlet af Naturklagenævnet.

Hvis der bliver klaget over afgørelsen, gives der omgående besked herom, og Naturklagenævnets endelige afgørelse må så afventes. Hvis der ikke bliver klaget, må dispensationen udnyttes, når klagefristen er udløbet.

Dispensationen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år fra i dag.

Andre tilladelser

Amtets dispensation fra naturbeskyttelsesloven fritager Dem ikke fra at indhente tilladelse til forhold, som reguleres af anden lovgivning. Dele af projektområdet er fredede og Fredningsnævnet skal godkende dele af projektet. Projektet skal derudover behandles efter bestemmelserne i Vandløbsloven og Miljøbeskyttelsesloven

Efter museumslovens § 25 kan den, der udfører et jordarbejde forud for igangsætning af arbejdet anmode det lokale kulturhistoriske museum om en udtalelse om, hvorvidt arbejdet indebærer risiko for ødelæggelse af fortidsminder. Efter lovens § 27 skal jordarbejde standses, hvis der under arbejdet findes spor af fortidsminder, og fortidsmindet skal straks anmeldes til det lokale kulturhistoriske museum. Som led i planlægningen har Museet for Varde og Omegn udarbejdet en forundersøgelse/risikovurdering af arkæologiske og historiske interesser i projektområdet.

Hvis De har spørgsmål, er De velkommen til at ringe til mig.

Kopi af dette brev er sendt til:

Anders Marinus Jakobsen	Vardevej 76	6800 Varde
Astrid Elisabeth Egely Larsen	Vejlevej 61	6823 Ansager
Bjarne Henneberg	Gl Præstevej 5	6800 Varde
Børge Espensen	Grødevej 40	6862 Tistrup
Børge Thomsen	Vejlevej 56	6823 Ansager
Edvard Søgård	Hesseldalvej 1	6862 Tistrup
Erik Larsen	Kærgårdsvej 47	6800 Varde
Erik Steffen Pedersen	Nordenskovvej 12	6862 Tistrup
Erik Sørensen	Skamstrupvej 3	6800 Varde
Erik Vinther Thomsen	Grødevej 30	6862 Tistrup
Erling Larsen	Vejlevej 46	6862 Tistrup
Evald Møller	Starupvej 33	6823 Ansager
Evald Peter Johnsen	Vardevej 68	6800 Varde
Flemming Holst-Nielsen	Vardevej 84	6800 Varde
Grethe Hansen og Keld Hundebøl	Grødevej 14	6823 Ansager
Gunner Kousgård Hansen	Grødevej 49	6862 Tistrup
Gunner Nyborg Kristensen	Grødevej 36	6862 Tistrup
Hans Jessen Bergholt	Nordenskovvej 10	6862 Tistrup
Mads Sørensen	P.O. Pedersens Vej 2	6800 Varde
Henning Sandal Clausen	Yderikvej 15	6800 Varde

gh@fladder.dk

Henning Urup	Vejlevej 57	6823 Ansager	
Henry Viggo Nielsen Skinnerup	Grødevej 38	6862 Tistrup	
Jens Christian Christensen og flere	Vejlevej 42	6862 Tistrup	
Jes Brink Jessen	Karlsgårdevej 24	6800 Varde	
Joan Ølgaard og Hans Ølgaard	Vesterbækvej 59	6800 Varde	
Johannes Øhlenschläger	Kanalvej 14	6823 Ansager	
John Christensen	Vesterbækvej 42	6800 Varde	
Jørgen Howe Jessen	Lyngvej 83	6710 Esbjerg V	
Jørn Nissen	Hulvigvej 21	6862 Tistrup	
Kaj Hjerrild Buhl	Vejlevej 50	6823 Ansager	
Karl Christensen	Skamstrupvej 4	6800 Varde	
Martha og Karl Nielsen	Stokkebrovej 3	6800 Varde	
Syd Energi	Ravnevej 12	6705 Esbjerg Ø	se@sydenergi.dk
Lis Søndergaard Pedersen	Poppelgangen 4	3400 Hillerød	
Kjeld Deigaard	Grødevej 32	6862 Tistrup	
Knud Sandholt Nielsen	Lindingbrovej 7	6800 Varde	
Kristian Hjerrild Buhl	Gildringeparken 21	4690 Haslev	
Kurt Pilgaard Kristensen	Vejlevej 20	6862 Tistrup	
Lars Jager Madsen	Lykkebjergvej 60	6800 Varde	
Laurids Vedsted Nielsen	Hulvigvej 16	6862 Tistrup	
Leo Pedersen	Storegade 33	6740 Bramming	
Marius-Ole Sørensen	Røtvigvej 6	6823 Ansager	
Mogens Ladefoged	Grødevej 28	6862 Tistrup	
Mona Thygesen	Store Hejbølvej 9	6870 Ølgod	
Niels Frede Petersen	Karlsgårdevej 45	6800 Varde	
Niels Marinus Sørensen	Thorstrupvej 25	6800 Varde	
Niels Peter Kristensen og flere	Hulvigvej 23	6862 Tistrup	
Ole Haahr Hansen	Vejlevej 40	6862 Tistrup	
Ole Sørensen	Hulvigvej 9	6862 Tistrup	
Ove Kristian Lauridsen	Markvangen 16	6823 Ansager	
Inge Møller Bossen	Skast 58	6261 Bredebro	
Poul Thomsen	Bjerggårdevej 5	6800 Varde	
Sig Fisker v/Preben Meyer	Vesterbækvej 41	6800 Varde	
Preben Urup	Vejlevej 44	6862 Tistrup	
Svend Erling Burgdorff	Hulvigvej 7	6862 Tistrup	
Søren Christian Christensen	Hulvigvej 25	6862 Tistrup	
Thomas Frederik Foss Thomsen	Vejlevej 47	6862 Tistrup	
Thorstrup Menighedsråd v/Henning Hansen	Ounbølvej 8	6800 Varde	
Michael A. Rasmussen	Grødevej 24	6862 Tistrup	
Vagn Clausen	Hesseldalvej 5	6862 Tistrup	
Valdemar Dejbjerg Christensen	Markvangen 11	6823 Ansager	
Aase Sørensen	Nordenskovvej 11	6862 Tistrup	
Varde Kommune	Bytoften 2	6800 Varde	vardekommune@varde.dk
Ølgod Kommune	Vestergade 10	6870 Ølgod	raadhus@oelgod.dk
Helle Kommune	Toften 2	6818 Årre	post@hellekom.dk
Danmarks Naturfredningsforening	Masnedøgade 20	2100 København Ø	dn@dn.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund	Worsaaesgade 1	7100 Vejle	post@sportsfiskerforbur.dk
Lindet Statsskovdistrikt	Stensbækvej 29	6510 Gram	линдet@sns.dk
Skov- og Naturstyrelsen	Haraldsgade 53	2100 København Ø	sns@sns.dk
Oxbøl Statsskovdistrikt	Ålholtvej 1	6840 Oksbøl	oxboel@sns.dk

Fiskeridirektoratet	Nyropsgade 30	1780 København V	fd@fd.dk
Dansk Kano og Kajak Forbund	Idrættens Hus	2605 Brøndby	dfk@kano-kajak.dk
Dansk Ornitologisk Forening	Vestervænget 20	6710 Esbjerg V	brandt@esenet.dk
Dansk Botanisk Forening	Jordbrovej 4, st. th.	8200 Århus N	rasmusfuglsangfrederiks@postboks74.dk
Friluftsrådet v/Svend Sørensen	Korshøjvej 1	6800 Varde	a.lindgreen@mail.tele.dk
Friluftsrådet v/Axel Lindgreen	Hjortevej 9	6715 Esbjerg N	hb@mjrc.dk
Landboretudvalget v/Holger Bjørnskov	Trehøjevej 10	7200 Grindsted	lkm@lrs.dk
Landboretudvalget	Ndr. Boulevard 95	6800 Varde	post@esbjerg.byret.dk
Fredningsnævnet	Rolfsgade 94-96	6700 Esbjerg	vam@vardemuseum.dk
Varde Museum	Lundvej 4	6800 Varde	ram@sonderskov.dk
Ribe Amts Museumsråd, sekretariatet	Sønderskovgårdsvej 2	6650 Brørup	
Helle Carlsen	Vesterbækvej 71	6800 Varde	
Andreas Søgaard	Vesterbækvej 64	6800 Varde	
Frode Kristensen	Vesterbækvej 73	6800 Varde	
Anine Kristensen	Vejlevej 20	6862 Tistrup	
Arne Kvist Rønne	Elmevang 38	2830 Virum	
Vinni og Bjarne Bro Schmidt	Vejlevej 4	6862 Tistrup	
Henrik Pedersen	Højvangsvej 2	6800 Varde	
Carsten Callisen	Hekkenfeldtvej 51	6830 Nørre Nebel	
Advokatfirmaet Dahl, Koch & Boll	Gravene 2	8800 Viborg	vahansen@dahlaw.dk

Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V (natur@dof.dk)
 Dansk Forening for Rosport, Postboks 74, Skovalléen 38 A, 2880 Bagsværd,
 (dffr@roning.dk)

Venlig hilsen

Niels Eg Poulsen
 Biolog

Kopi til ETJ
Sagsstatistik / BHJ